

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยโครงการยุทธศาสตร์การบูรณาการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อผลิตซ้ำเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดจันทบุรีใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ในบทนี้จะนำเสนอรายละเอียดของวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ตำบลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษาตำบลในจังหวัดจันทบุรีที่มีอยู่ทั้งหมด 76 ตำบลนั้น จะใช้กรณีตัวอย่าง 12 ตำบล ในการได้มาซึ่งกรณีตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างในเชิงคุณภาพเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินการ การเลือกกลุ่มตัวอย่างในเชิงคุณภาพในที่นี้ หมายถึง การเลือกตัวอย่างที่อิงวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Purposeful Sampling) ดังนั้น หน่วยในการวิเคราะห์ในที่นี้จึงมีลักษณะเป็นหน่วยเนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Subject Unit of Analysis) เช่น ผู้ให้ข้อมูลหลักที่รู้เรื่องดีที่สุด (Key-informant) เป็นต้น เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพสำคัญๆ ที่ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดีคือ (Patton, 1990 : 169-181)

1. การเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะสุดขั้ว (Extreme sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่เป็นกรณีพิเศษที่ไม่เป็นไปตามปกติวิสัย (Special Case) ไม่ว่าจะสุดโต่งไปในทางบวกหรือลบก็ตาม เช่น การวิจัยเรื่องผลกระทบของการติดยาบ้า ผู้วิจัยควรเลือกตัวอย่างที่เป็นผู้เสพยาบ้ามากและเป็นเวลานาน เป็นต้น
2. การเลือกตัวอย่างให้มีแตกต่างหลากหลายมากที่สุด (Maximum Variation Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่ต้องการให้เนื้อหาที่มีความแตกต่างกันมากที่สุด เพื่อผู้วิจัยจะสามารถสรุปเป็นแบบแผนที่มีร่วมกัน (Common Pattern) ภายใต้ความหลากหลาย แต่แผนดังกล่าวไม่ใช่เป็นข้อสรุปทั่วไป (Generalization) แบบการวิจัยในเชิงปริมาณ ตัวอย่างเช่น ในการวิจัยเรื่องรูปแบบพฤติกรรม การทุจริตเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยอาจเลือกกรณีที่มีรูปแบบทุจริตดังกล่าวหลากหลายมากที่สุดไม่จำเป็นที่จะเป็นการซื้อเสียง การจัดงานเลี้ยง การสัญญาแลกกับโครงการ ตลอดจนไปถึงการซื้อกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น
3. การเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันเป็นจำนวนหนึ่งเพื่อศึกษาเจาะลึกไปในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น การเลือกตัวอย่างของการสัมภาษณ์ในการอภิปรายกลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยจึงเลือกตัวอย่างคนที่เข้าร่วมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันตามประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์จำนวน 5-15 คน เพื่อให้สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลในประเด็นเดียวกันได้ รวมถึงการอภิปรายจนได้ข้อสรุปบางอย่าง เป็นต้น

4. การเลือกตัวอย่างที่เป็นแบบฉบับ (Typical Case Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างกรณีที่เป็นค่าเฉลี่ยของประเด็นที่ศึกษา (Average Example) เช่น การศึกษาลักษณะของโรงเรียนทั่ว ๆ ไปในประเทศไทย ผู้วิจัยจะไม่ใช้โรงเรียนที่ผลิตชนชั้นนำของประเทศ (Elite School) หรือโรงเรียนที่มีความยากจนขั้นแค้นในถิ่นห่างไกล เป็นต้น

5. การเลือกตัวอย่างที่เป็นจุดชี้ขาด (Critical Case Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่นี้เป็นอย่างนี้มันก็จะเกิดขึ้นที่ไหนก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาเรื่องโน้มน้าวของกาลิเลโอ กาลิเลโอจะเลือกใช้ชนนกรเป็นตัวอย่งชี้ขาดเพราะถ้าชนนกรตกลงมาถึงพื้นที่ในอัตราเดียวกับเหรียญเงินในสุญญากาศแล้ว วัตถุอื่นนอกจากชนนกรก็จะเกิดเหตุการณ์เช่นเดียวกันหรือในกรณีของการวิจัยทางสังคมเรื่องการสอบนักเรียนในชั้นเรียนหากนักเรียนที่อ่อนที่สุดสามารถทำข้อสอบได้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ ย่อมสามารถทำได้แน่นอน ในทางตรงข้ามนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดไม่สามารถทำข้อสอบชุดนี้ได้ นักเรียนกลุ่มอื่นก็ไม่สามารถทำข้อสอบได้

6. การเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด (Criteria Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เช่น ในการศึกษาบทบาทของพระนักพัฒนาจำเป็นต้องเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นพระภิกษุที่ทำงานพัฒนาชุมชนด้วย เป็นต้น

7. การเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ในเชิงคุณภาพผู้วิจัยสามารถใช้การเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่สำหรับการศึกษาหัวข้อวิจัยที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก (Sensitive Topic) และมีเครือข่ายทางสังคมชัดเจน เช่น การศึกษาเรื่องกระบวนการสวิงกิ้งของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสามารถเลือกตัวอย่างได้จากการแนะนำต่อ ๆ กันไปในเครือข่ายวงการสวิงกิ้งเท่านั้นถึงจะได้ข้อมูลในการวิจัยเพราะปัญหาสวิงกิ้งเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมทั่วไปอย่างมาก

เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนที่หลากหลาย ผู้วิจัยจะเลือกตัวอย่างโดยใช้กลยุทธ์เจาะจงตัวอย่างให้มีความแตกต่างหลากหลายมากที่สุด (Maximum Variation Sampling) กล่าวคือ เป็นการเก็บตัวอย่างที่ต้องการให้เนื้อหามีความแตกต่างกันมากที่สุด กลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้สามารถสรุปเป็นแบบแผนที่มีร่วมกัน แต่ อย่างไรก็ตามก็ดี แผนดังกล่าวไม่ใช่เป็นข้อสรุปทั่วไป (Generalization) ดังเช่นผลการวิจัยเชิงปริมาณ

กรณีตัวอย่างตำบลที่มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่มีความหลากหลายในจังหวัดจันทบุรีจำนวน 12 ตำบล มีลักษณะสำคัญ คือ

1. ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์ (ไพฑูรย์ มีกุล. 2557 : 4.1-4.17) โดยเฉพาะเหตุการณ์การเข้ามายึดครองจันทบุรี 11 ปี ของฝรั่งเศสในสมัยรัชกาลที่ 5

2. ตำบลสนามชัย เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวชายทะเล (sea sand sun) (สุวัฒน์ จูธากรณ์. 2557 : 2.52)

3. ตำบลจันทนิมิต เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม (ราณี อีสัยกุล. 2557 : 281-307) และศาสนสถาน (ไพฑูรย์ มีกุล. 2557 : 4.47-4.63) เช่น อาสนวิหารวัดโรมันคาทอลิก อารามหลวงวัดไผ่ล้อม

4. ตำบลคลองขุด เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงท่องเที่ยวชายทะเล และเชิงนิเวศ (ราณี อีสัยกุล. 2557 : 208-242) เช่น โครงการพระราชดำริอ่าวคั้งกระเบน

5. ตำบลคลองนารายณ์ เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงโบราณสถาน (ไพฑูรย์ มีกุล. 2557 : 4.21-4.43) และศาสนสถานในสมัยอาณาจักรขอม เมืองชอง

6. ตำบลบางกะจะ เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงอาหาร (ราณี อีสัยกุล. 2557 : 376-379) เช่น ร้านอาหารทะเลบ้านท่าแฉลบ

7. ตำบลพลี เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศและเชิงการเกษตร (ราณี อีสัยกุล. 2557 : 243-265) เช่น น้ำตกพลี และกิจกรรมกิน/ชิมผลไม้ในสวน

8. ตำบลวัดใหม่ เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำจันทบุรี เช่น ชุมชนริมน้ำ ตลาดพลอย

9. ตำบลเขาบายศรี เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรผลไม้ เช่น โครงการเรียนรู้ชิมผลไม้เมืองจันทบุรี

10. ตำบลพลวง เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงศาสนา (วิวัฒน์ บัญญัติ. 2557 : 3.5-3.7) ในลักษณะงานเทศกาลประเพณี เช่น งานนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทเขาคิชฌกูฏ นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสที่จะได้ท่องเที่ยวเชิงสัมผัสชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) (สุวัฒน์ จูธารณ์. 2557 : 2.58-2.59) เช่น หมู่บ้านซองเป็นชาติพันธุ์โบราณของคนชายฝั่งทะเลตะวันออก

11. ตำบลบางสระเก้าเป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศเกษตรผสมผสานที่มีทั้งปากแม่น้ำ ป่าชายเลน ผลไม้ ประมง

12. ตำบลท่าช้าง เป็นตำบลที่มีปรากฏการณ์โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่มีนโยบายและโครงการมหาวิทยาลัยสีเขียวและวังสวนบ้านแก้วของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยจะใช้แหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และอีกแหล่งหนึ่งก็คือ ข้อมูลในภาคสนาม ซึ่งจะใช้การวิจัยประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า (Oral History) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพจะใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลจากเอกสาร หมายถึง เอกสารที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติไว้ในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น ข้อมูลที่มีอยู่แล้วนี้อาจเก็บมาเพื่อมาศึกษาทางด้านบริหารหรือทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ ข้อมูลทางสถิติเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งที่สำคัญได้แก่ การสำรวจสำมะโนประชากร สถิติทางด้านสาธารณสุข สถิติจากหน่วยงานราชการทุกระดับ จากหน่วยใหญ่ที่สุดไปจนถึงหน่วยเล็กที่สุด เช่น ข้อมูลจากกรมตำรวจ ข้อมูลจากกรม

ประชาสงเคราะห์ ข้อมูลจากห้างร้านบริษัท ข้อมูลจากโรงเรียน ข้อมูลจากวัด ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์อยู่หลายด้านด้วยกัน ดังนี้ (สุรพล กาญจนะจิตรา, 2551 : 65-66)

1) ข้อมูลรวบรวมโดยผู้อื่นทำให้ประหยัดเวลาและเงินทอง ไม่ต้องไปสำรวจใหม่
2) ข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเก็บทุกปี หรือในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ทำให้สามารถใช้ในการเปรียบเทียบหรือแสดงให้เห็นข้อแตกต่างได้

3) แสดงให้เห็นแนวโน้มของข้อมูลที่ได้

4) ข้อมูลเหล่านี้ไม่ต้องขอความร่วมมือจากบุคคลที่จะสัมภาษณ์หลัก

2. แหล่งข้อมูลภาคสนาม

2.1 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การสัมภาษณ์ประเภทนี้มักจะใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ตัวผู้วิจัยหรือผู้วิเคราะห์ข้อมูลมักเป็นผู้สัมภาษณ์เองจึงรู้ว่าต้องการข้อมูลแบบใด เพื่อวัตถุประสงค์ใด ฉะนั้นจึงตั้งคำถามในขณะที่สัมภาษณ์ได้โดยอาจเตรียมแนวคำถามกว้างๆ มาล่วงหน้า การสัมภาษณ์ประเภทนี้เรียกว่า การสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ (Focus Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งหมายถึงการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยมีจุดสนใจอยู่แล้วจึงจะพยายามสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลให้เข้าสู่จุดที่สนใจ ฉะนั้นผู้วิจัยจะต้องรู้ก่อนแล้วว่าต้องการข้อมูลอะไร ชนิดใด เมื่อเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลพูดนอกเรื่องหรือนอกจุดที่ผู้วิจัยสนใจก็จะพยายามเข้าหาประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์โดยใช้แนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ (สุภางค์ จันทวานิช, 2542 : 77-76)

การสัมภาษณ์เจาะลึก หมายถึง การสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยมีจุดสนใจตามวัตถุประสงค์วิจัยอยู่แล้ว ดังนั้น จึงเลือกสัมภาษณ์เอาแต่จุดที่ต้องการ เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์พูดนอกเรื่องหรือนอกเหนือจากจุดที่สนใจผู้วิจัยจึงพยายามโยงเข้าหาประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิค การรวบรัดหรือตัดบทโดยไม่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกไม่สบายใจ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจึงให้ความสำคัญกับผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นพิเศษ

2.2 การสัมภาษณ์แนวประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History)

ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์จากความทรงจำที่มีได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทยมักเป็นเอกสารที่เน้นการบันทึกเรื่องของราชวงศ์ การแย่งชิงอำนาจทางการเมือง และการติดต่อกับต่างประเทศ ดังนั้นจึงขาดประวัติศาสตร์ของประชาชนคนธรรมดา ได้แก่ ชาวนา กรรมกร คนในท้องถิ่น คนกลุ่มน้อย และกลุ่มผู้หญิง (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2548 : 80-84)

เทคนิคในการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ เทคนิคก่อนการสัมภาษณ์ และเทคนิคระหว่างการสัมภาษณ์

ก. เทคนิคก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องศึกษาเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสมัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารเสียก่อนเพื่อให้ผู้วิจัยมีความรู้ทั่วไปในระดับมหภาคสำหรับที่จะนำไปใช้เป็นฐานการสัมภาษณ์ในระดับจุลภาค ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในภาคอีสานช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ก่อนการเข้าไปสัมภาษณ์ผู้วิจัยควรศึกษาเอกสารในระดับมหภาคก่อนว่าลักษณะเศรษฐกิจโดยทั่วไปเป็นอย่างไร มีปัญหาข้าวยากมากแพงหรือไม่ หรือเกิดกบฏของชาวนาหรือไม่ ข้อมูลระดับมหภาคนี้จะ

นำไปเป็นฐานในการศึกษาหมู่บ้านในระดับจุลภาคเพราะปัญหาในระดับมหภาคย่อมกระทบไปถึงหมู่บ้านด้วย เป็นต้น

ข. เทคนิคระหว่งการสัมภาษณ์ คือ การสัมภาษณ์แบบพูดคุยไปมาระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เรียกกันว่า การสัมภาษณ์แบบไดอะเล็กติก (Dialectic) ผู้วิจัยมีบทบาทในการกระตุ้นความทรงจำของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เคยมีอยู่แล้วแต่ลืมไปให้กับปรากฏอีกครั้งหนึ่งโดยใช้วิธีการซักถามการใช้คำหลัก (Keyword) และสร้างสถานการณ์แวดล้อม เช่น การเอ่ยถึงคำหลักขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นคำว่า สวย ขุนนาง คนจีน บ้าน เมือง หรือผี หลังจากนั้นขอให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายความรู้สึกและความหมายของเขาที่มีต่อคำหลักดังกล่าว เป็นต้น

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการใช้การบูรณาการวิธีการที่หลากหลายซึ่งเรียกว่า การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) การตรวจสอบข้อมูล ดังกล่าว ตั้งอยู่บนฐานคิดในการตีความทางสังคมที่ว่า ความเป็นจริงทางสังคมเป็นสิ่งที่มีความหลากหลาย (Multiple Reality) เช่น เราศึกษาเรื่องข้างนั้น ความเป็นจริงเกี่ยวกับข้างก็ขึ้นอยู่กับว่าเรามองข้างจากส่วนไหน ดังนั้น ในการตรวจสอบข้อมูลแนวนี้จึงมีเทคนิคในหลายวิธีคือ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559: 129)

- 1) การตรวจสอบจากจุดยืนที่ต่างกัน เช่น ในการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การบูรณาการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ของจังหวัด จันทบุรีจะสัมภาษณ์ผู้นำในตำบลทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นต้น
- 2) การตรวจสอบโดยใช้สถานที่สำหรับการสัมภาษณ์ต่างกัน ในการสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยอาจตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากผู้ให้ข้อมูลคนเดียวกัน โดยการชักชวนผู้ให้ข้อมูลไปสัมภาษณ์ในสถานที่ที่แตกต่างกัน เช่น เช่นในที่ทำงานหรือร้านอาหาร เป็นต้น
- 3) การตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากการสังเกตการณ์โดยตรง การใช้ข้อมูลพร้อมกันจากทั้งสามแหล่งเป็นเทคนิคในการช่วยตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพได้เช่นกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ดังนี้

- 1) การจัดการวิเคราะห์โดยจัดข้อมูลตามช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ (Periodization) ในหัวข้อสภาพทั่วไปของจังหวัดจันทบุรีเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์ของจังหวัดจันทบุรี
- 2) การจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบโดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis or Taxonomy Analysis) เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น 3 กลุ่มคือ ข้อมูลด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชน ข้อมูลสินค้าท่องเที่ยวของชุมชน และข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวภายในชุมชน

3) การวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบ (Comparison) เป็นการแสวงหาความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไปเพื่อสร้างข้อสรุปบางอย่าง (สุภางค์ จันทวานิช , 2535 : 71) ตัวอย่างเช่น การใช้เทคนิคการเปรียบเทียบในการวิเคราะห์ (Analytic Comparison) ของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์ประเภทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดจันทบุรี เช่น การท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวด้านป่าเขาลำเนาไพร การท่องเที่ยวด้านสวนผลไม้ รวมถึงการท่องเที่ยวด้านอาหารและสินค้าพื้นเมือง

4) การวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผล (Cause and Effect Relationship) ในที่นี้จะใช้ SWOT ในฐานะที่เป็นการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis) เพื่อแสวงหายุทธศาสตร์การบูรณาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี